

KERK ZIJN

nummer 1 - 2018

**Protestantse Gemeente te
Steenderen en Bronkhorst**

Voorwoord

Beste gemeenteleden,

Voor u ligt ons nieuwe kerkblad met de naam 'Kerk-Zijn'. Het was voor de kerkenraad een hele klus om iets nieuws te bedenken, toen het wel bekende blad Kerkleven ophield te bestaan en niet meer gedrukt werd. Wat te doen? Er werd een kleine commissie gevormd in opdracht van de kerkenraad om iets anders te gaan zoeken. Het resultaat ziet u nu voor u. De kerkenraad heeft besloten om een nieuw kerkblad uit te geven.

De commissie bezocht een paar avonden van de Stichting Kerkleven om zich te oriënteren op verschillende kerkbladen en uitgevers. Zo werden er heel wat gesprekken gevoerd om tot een goed en betaalbaar blad te komen. Er is o.a. overleg geweest met de Protestantse kerken van Wichmond, Hummelo & Keppel en Drempt. Dit resulteerde in een veel te duur blad voor Steenderen & Bronkhorst.

De kerkenraad vindt het belangrijk dat u een paar keer per jaar wordt geïnformeerd. Gaandeweg kwam het idee naar voren om 'De Engelenbak' te integreren in een nieuw kerkblad. Dus twee vliegen in één klap. Aan de commissie de taak om een blad te realiseren dat gratis wordt bezorgd bij alle

gemeenteleden en die ook nog betaalbaar is voor de kerk. De kosten moeten binnen de perken blijven. Dit kan o.a. doordat Folkert Wijmenga als vrijwilliger het blad gaat opmaken. De input hiervoor

krijgt hij van de redactie. Het blad wordt vervolgens gedrukt door een internetdrukker. Dit scheelt aanzienlijk in de kosten.

De redactie van 'de Engelenbak' heeft zich ook voor 'Kerk zijn' als redactie beschikbaar gesteld. Daar zijn we erg blij mee. Ook Dinie Derksen die de kopij voor het blad 'Kerkleven' verzorgde, blijft nieuws verzamelen voor onze website www.pkn-sb.nl. Dit nieuwsbulletin verschijnt elke 14 dagen op onze website. Ideeën over de invulling en vormgeving van

ons nieuwe blad zijn van harte welkom. U kunt ze doorgeven aan onze redactie.

Tot slot wil ik de commissie die alle bijeenkomsten en gesprekken heeft gevoerd bedanken voor hun inspanning om dit mooie blad te organiseren. Met name Erik Lichtlee, Ineke Klein Lenderink, Folkert Wijmenga, Dinie Derksen en de redactie van 'de Engelenbak'.

Uw voorzitter *Riek Linde*

Van onze predikant

Pasen

Doe het oude zuurdeeg weg – 1 Korintiërs 5:7

Voor deze overdenking vlak voor de stille of goede week ga ik te rade bij de apostel Paulus en wat hij schrijft in de eerste Korintebrief, hoofdstuk 5: *Doe het oude zuurdeeg weg en wees als een nieuw deeg. U bent immers als ongezuurd brood omdat ons pesachlam, Christus, is geslacht.* Deze wat raadselachtige woorden worden altijd gelezen in de paasnacht en ze zullen ook klinken in de Remigiuserker in de paaswake (31 maart om 21.00 uur).

Paulus verraadt met deze woorden zijn Joodse achtergrond. Als jonge man was hij leerling geweest van de beroemde rabbi Gamaliël en meer dan wie ook was hij een ijverig navolger van de Tora (de Wet). Een vast ritueel bij de Joodse Paasviering is het verwijderen van alles wat gezuurd is of waar gist in zit (denk aan de matses die wij in de supermarkt rond deze tijd kunnen kopen). De vader gaat met zijn kinderen in alle hoeken en gaten (keukenkastjes enz.) op zoek naar achtergebleven broodkruimels en die worden allemaal verbrand. Pas dan kan er Pasen worden gevierd. Joden ontlenen dat ritueel aan Exodus 12. Vlak voor de uittocht uit Egypte moet per familie een lam worden geslacht en het bloed

moet worden gestreken aan de deurposten, opdat de doodsengel dat huis voorbijgaat. Ook moet er ongezuurd brood gegeten worden en dat voorschrift blijft van kracht voor alle volgende generaties. God bevrijdt zijn volk en geeft het een nieuwe toekomst. Het oude is voorbijgegaan, het nieuwe is gekomen.

Wie wel eens zuurdesembrood gebakken heeft, weet dat er altijd iets van het oude in het nieuwe blijft. Eenmaal per jaar moet er een geheel nieuw deeg worden aangemaakt waarin niets van het oude meer achterblijft. Ik vind dat een prachtig beeld voor wat wij met Pasen mogen vieren. Zoals de soldaten van Farao omkwamen in de golven (zij werden niet meer gezien) zo wordt alles wat ons achtervolgt van zijn kracht ontdaan. Wij mogen nieuw land betreden en ons op de toekomst richten, voor zover het van de Here God afhangt.

Dat geeft ons de moed om nu ook orde op zaken te stellen en unfinished business op te ruimen. Wij mogen elkaar een nieuw begin gunnen. *Blijf niet staren op wat vroeger was; sta niet stil in het verleden. Ik, zegt God, ga iets nieuws beginnen. Het is al begonnen, merk je het niet? (Naar Jesaja 43:18 en 19).*

Ds. Fini van Zoelen

Bernard stopt na 42 jaar

Misschien is het u in deze eerste editie van KerkZijn opgevallen dat in het colofon de naam van Bernard Schieven ontbreekt als redactielid. Na 42 jaar redactiewerk voor de Engelenbak, leek het hem met de overgang naar KerkZijn een goed moment om hiermee te stoppen.

Vanaf de allereerste uitgave van De Engelenbak in 1975 (toen nog “Brief aan de Wijkgemeente” geheten, vanaf 2e editie “Uit De Engelenbak” en vanaf 1981 “DeEngelenbak”) is Bernard hierbij betrokken geweest. Dat wil zeggen 336 vergaderingen en ruim 100.000 nietjes. En niet te vergeten de vele kilometers die hij met de auto heeft afgelegd om de

krantjes naar de postbodes te brengen.

Bernard was al die tijd een zeer gedreven en enthousiast lid met een groot verantwoordelijkheidsgevoel. Wij willen hem hiervoor heel hartelijk danken en waarderen deze prestatie zeer!

Bart, Hennie en Marianne

Bijzondere vieringen in de komende tijd

- 25 maart** Palmzondag: om 10.00 uur in de Remigiuskerk (!) – de kinderen maken een ronde door de kerk met hun palmpaasstokken
- 29 maart** Witte Donderdag, om 19.30 uur in de Remigiuskerk, viering heilig avondmaal
- 30 maart** Goede Vrijdag, om 19.30 uur in de Remigiuskerk, m.m.v. de Cantorij
- 31 maart** Stille Zaterdag / Paaswake, om 21.00 uur in de Remigiuskerk, m.m.v. zanggroep. We gedenken onze doop en vieren de Maaltijd van de Heer.
- 1 april** Pasen, met paasontbijt (8.30 uur) en om 10.00 uur Paasmorgenviering, m.m.v. de Cantorij
- 10 mei** Hemelvaart, om 9.00 uur in de Remigiuskerk
- 13 mei** Viering met onze gasten uit Mahlis, om 10.00 uur in de Remigiuskerk
- 20 mei** Pinksteren, om 10.00 uur in de Remigiuskerk

We verwelkomen u/jou graag in de kerk.

Ds. Fini van Zoelen

Pols gebroken

Zondag 11 februari heb ik tijdens een wandeling in het bos mijn pols gebroken. Bij controle op maandag 19 februari bleek de stand van het bot niet gunstig. Dit betekende dat ik geopereerd moest worden (plaatje erin), op 23 februari. Omdat ik van vervoer afhankelijk was en alles langer duurde moest ik even gas terugnemen. Ik deed de noodzakelijke dingen, maar bezoekwerk heb ik even laten rusten, omdat ik steeds gehaald en gebracht moest worden. Hopelijk kan ik inmiddels weer autorijden. Een geluk bij een ongeluk: het is mijn linker pols; met de rechter hand kan ik veel doen (meer dan je denkt). Het volgende gebed kwam ik tegen en het heeft me een beetje geholpen:

*Geef ons een geest
die zich nooit verveelt, die niet mort
en zich niet laat verleiden tot geklaag.
Laat niet toe dat wij
ons te veel bezighouden met onszelf.
Geef ons zin voor humor
en de genade om humor te verstaan,
opdat wij op aarde wat geluk kennen
en er geven aan anderen.
Thomas Morus.*

Ds. Fini van Zoelen

Geboren

Op 11 januari 2018 werd **Mees** geboren, zoon van Robert en Vera Kooijman (Wethouder Spekkinkstraat 5, Toldijk). We feliciteren de gelukkige ouders van harte met hun eerstgeborene en we hopen dat Mees veel liefde mag geven en ontvangen. Dat hij een gelukkig menskind mag zijn en zijn weg mag vinden in deze verwarrende wereld, onder de hoede van God die hem geschapen heeft.

Catechese

Ook in het afgelopen seizoen zijn er drie catechese-groepen geweest die tot aan Pasen doorgaan en wellicht nog iets langer. Dank aan de leiding van Eat & Meet - Marieke de Witte, Marion en Henk Knol - die zelf iets zullen vertellen over hun groep (12-16 jaar). We horen enthousiaste verhalen en daar wil ik me heel graag bij aansluiten. Ik heb de catkids onder mijn hoede gehad en de 16+ groep. Het is verfrissend en verrassend om met kinderen en jongeren in gesprek te zijn over zaken die ons raken, maar waar je vaak niet aan toe komt. Over God, de Bijbelverhalen, over onze ervaringen en vragen. En wat geloven betekent in deze tijd. Dat er nog altijd catechese is, lijkt me een groot goed.

Fini van Zoelen (Catkids en 16+ groep)

Vanuit de kerkenraad

Voor mensen, geboren
om woorden te horen,
gelukkig te leven,
elkaar te vergeven:
is er een licht opgegaan.

Voor mensen, onmachtig
om heil te verwachten,
gevangen genomen,
verlamd om te lopen:
is er een weg om te gaan.

Voor mensen, ontluisterd,
in boeien gekluisterd,
berooft van hun wensen
door andere mensen:
is er een man voorgegaan.

Voor mensen, gevallen,
tot niemand vervallen,
die levend al dood zijn
en dood zonder hoop zijn:
is er een mens opgestaan.

*De kerkenraad wenst u
gezegende Paasdagen!*

Ambtsdragers

Wij heten Marieke de Witte (diaken), Leonie Vredegoor en Henriette Jansen (ouderlingen-kerkrentmeester) hartelijk welkom in de kerkenraad. Wij zijn dankbaar voor hun beslissing om naast hun dagelijkse werk, gezin en andere activiteiten, hun 'talenten' aan te wenden en energie te steken in onze kerkelijke gemeente.

Moderamen

De kerkenraad heeft op 25 januari een moderamen (dagelijks bestuur) gekozen. Het moderamen bestaat uit Riek Linde (preses), Erik Lichtlee (scriba), ds. Fini van Zoelen, Ineke Klein Lenderink (diaken) en Luc van Asselt (ouderling-kerkrentmeester). Ineke Klein Lenderink is tevens de assessor (vicevoorzitter).

Wit antependium

In de paaswake op Stille Zaterdag wordt de nieuwe paaskaars binnengebracht in de donkere kerk. De paaskaars staat traditioneel symbool voor de verzoening door Christus' dood en opstanding. Het verbeeldt voor ons het licht van Christus, als teken dat Hij aanwezig wil zijn. Tijdens de viering wordt de lege Avondmaalstafel ingericht met het witte antependium, nieuwe witte tafelkaarsen en mooie bloemstukken. Het is Pasen!

In de kerk maken we gebruik van kleuren om de verschillende perioden in het kerkelijk jaar aan te geven. We gebruiken daarvoor het antependium. Dit is het kled dat over de Avondmaalstafel hangt. De huidige antependia van de Remigiuserker zijn in 2016 gekocht en betaald uit het verjaardagsfonds.

De 'oude antependia' worden gebruikt in Het Anker. Ds. Van Zoelen draagt dezelfde kleur sjaal op haar toga.

Het witte antependium wordt gebruikt:

- Van Kerstfeest t/m de zondag na Epifanie.
- Op Witte donderdag.
- Van Pasen t/m de zondag na Pinksteren (m.u.v. Pinksteren).
- Op Eeuwigheidszondag.
- Bij huwelijken en uitvaartdiensten.
- De kleur wit betekent zuiverheid, nieuwheid en verlossing.
- Het is de liturgische feestkleur!
- De kleur goud verwijst naar de overwinning, heerlijkheid en puurheid.
- De monogram van Christus: samengesteld uit de Griekse letters X en P.

Van de kerkrentmeesters

Beste leden van de protestantse gemeente Steenderen en Bronkhorst,

Voor u ligt het nieuwe kerkblad "KerkZijn" van onze kerkelijke gemeente. In het voorwoord van onze voorzitter Riek Linde hebt u kunnen lezen waarom en hoe dit blad ontstaan is. Wij als kerkrentmeesters zijn ook enthousiast over dit blad en willen proberen dit levensvatbaar te houden. Om de meerkosten ten opzichte van "De Engelenbak" te kunnen dekken zijn wij bezig enkele bedrijven te benaderen voor

het plaatsen van kleine advertenties in het blad "KerkZijn".

Tevens willen wij een beroep doen op onze gemeenteleden die vanaf nu 6 x per jaar een mooi vormgegeven blad krijgen. Wij willen jullie vragen om een -vrijwillige- bijdrage van € 9,00 over te maken op onze bankrekening: NL14RABO0361103352 onder vermelding van "bijdrage Kerkblad". Dit is omgerekend € 1,50 per exemplaar.

Mogen wij op U rekenen?

Beste gemeenteleden,

De Actie Kerkbalans is achter de rug. Tal van vrijwilligers zijn in de weer geweest met het maken van de brieven, wit, geel en groen, en enveloppen te voorzien van nummers. Wijken werden verdeeld en routes klaargemaakt voor lopers. Rondbrengen, ophalen en tenslotte verwerken. Heel

veel mensen willen wij daar voor bedanken. De eerste resultaten zijn zichtbaar en dat stemt ons niet ontevreden. Er zijn 530 brieven rondgebracht of verstuurd waarvan er op 14 februari 450 binnen waren. We hadden gevraagd om een extra bijdrage en het lijkt er op dat u hier gehoor aan hebt gegeven. Na verwerking blijkt dat er op dat moment al ruim € 81.675,19 is toegezegd voor 2018. Als ook de nog te ontvangen enveloppen nog mooie toezeggingen laten zien kunnen wij misschien de volgende keer melden dat het begrote tekort van € 8.705,00 is omgedraaid in een sluitende of positieve begroting.

Mocht u nog in het bezit zijn van het antwoord van de Actie Kerkbalans wilt u dan zorgen dat deze bij de kerkrentmeester van uw wijk terecht komt.

Alle leden die reeds toezeggingen hebben gedaan of nog gaan doen, van harte bedankt.

Samen kunnen we verder.

Paasontbijt

Voor de 9e keer: paasontbijt op 1e Paasdag

Dit jaar wordt, inmiddels al weer voor de negende keer, het Steenderens paasontbijt gehouden. Het paasontbijt vindt plaats op Eerste Paasdag, zondagmorgen 1 april. Het begint om 8.45 uur in Het Anker; de deuren zijn vanaf 8.30 uur open. De maaltijd begint met zang door enkele kinderen van het Sterrenkoor.

Vervolgens kunnen we van een uitgebreid ontbijt genieten, waarbij het doel is: een gezellige ontmoeting met elkaar. De kosten bedragen ook dit jaar

slechts € 2,50 per persoon en € 1,00 per kind. Maar een ruimere bijdrage mag natuurlijk, want de opbrengst gaat ook dit jaar naar een bijzonder doel. Ditmaal is dat een project voor kansarme kinderen uit de sloppenwijken van Oeganda; een project dat dit jaar ook door de kerk wordt ondersteund. (Voor meer informatie: www.projecthoop.nl)

De afgelopen jaren werd het paasontbijt iedere keer door zo'n 80 tot 100 personen bezocht. Daarom is het handig wanneer u zich, vanwege de benodigde inkoop, vooraf opgeeft. Maar ook wie op het laatste moment besluit te komen, is van harte welkom.

Opgave is onder andere mogelijk via de mail: discover.steenderen@gmail.com of tel. 0575-452643.

Tot ziens bij het paasontbijt!

Diaconie nieuws

Paasgroetenactie 2018

Op zondag 25 februari hielden we de jaarlijkse Paasgroetenactie voor Nederlandse en buitenlandse gevangenen. Veel kerkgangers schreven een groet of hun naam op een paaskaart.

De Paasgroet sluit aan bij het veertigdagentijd-thema: Onvoorwaardelijke liefde. Gevangenispredikant ds. Anne van Voorst ging hierover in gesprek met vrouwelijke gedetineerden: “Daar kwam naar voren, dat onvoorwaardelijke liefde veel kleuren heeft. Deze liefde is uitgebeeld in een hart met veel kleuren. Maar onvoorwaardelijke liefde kan ook niet zonder offers. Daarom is in het midden van het hart het kruis opgenomen. De vrouwen zien dit als een symbool van Gods liefde voor ons.”

Voor gedetineerden is het bemoedigend als ze kaarten krijgen, zeker als daar ook nog iets persoonlijk op staat. Ook al weten we niet precies wie deze kaart ontvangt, vanwege de privacy, toch mogen we ervan overtuigd zijn dat het feit dat er om hen gedacht wordt, de gedetineerden erg goed doet. Het is een feestelijke gebeurtenis wanneer de kaarten in de kerkdienst in de gevangenis worden uitgedeeld.

Ook de mensen en organisaties, die zich inzetten voor mensenrechten wereldwijd, voelen zich altijd gesteund door kaarten en brieven. Het is vaak moeilijk werk van lange adem, als je voortdurend bedreigd wordt. Maar het doet goed als mensen je door een kaart een hart onder de riem steken. Wilt

u meer weten over de actie, kijk dan op www.kerkinactie.nl/paasgroetenactie.

Terugblik kerstmarkt

Op zaterdag 9 december 2017 organiseerde de diaconie weer een kerstmarkt in de kerk. Er was veel belangstelling, ook van buiten het dorp. De bezoekers werden ontvangen met de klanken van

de midwinterhoornblazers en een gezellig knappend vuurtje. Mooi detail was de sneeuw die een avond ervoor was gevallen.

Er waren kramen met o.a. kerstkaarten, bloemstukken, sieraden, koeken, kerstartikelen, jam, steigerhouten artikelen, rookworsten, wafels, rolletjes, warme chocolademelk, glühwein, erwtensoep en nog veel meer! De diaconie hield weer een kerstverloting. Het Sterrenkoor zong vrolijke liederen, Derk

Jan Terpstra speelde improvisaties op de vleugel en zanggroep Full House trad ook voor ons op. Johan Eppink las een kerstverhaal voor in het dialect.

De opbrengst voor de diaconie bedroeg ruim € 2800,-. Dit is bestemd voor de exploitatie van Het Anker. Alle vrijwilligers en kopers hartelijk bedankt!

Kerstkaart Voedselbank

Het bestuur van de Voedselbank Zutphen schrijft: We hebben het afgelopen jaar weer heel veel mensen kunnen helpen met een voedselpakket. Dat konden wij doen dankzij uw steun. Steun die wij kregen doordat u ons hielp met bijvoorbeeld huisvesting, voedsel, tegoedbonnen, met acties, dienstverlening, geld of materiaal. Namens onze klanten willen wij u daar hartelijk voor bedanken.

Bestuur Voedselbank Zutphen

Bedankt luisteraars

De diaconie bedankt de luisteraars van de CD's voor de giften die we in december hebben ontvangen. Wij stellen uw waardering zeer op prijs!

Wilt u ook de wekelijkse kerkdiensten thuis beluisteren en heeft u geen computer? Dat kan, de zondagse kerkdiensten worden opgenomen op een (wegwerp) CD en bij u thuis gebracht.

Heeft u belangstelling voor de - gratis - CD van de kerk, dan kunt u contact opnemen met Bart en Annie Beeftink, tel: 451457. U moet wel zelf voor een CD speler zorgen. Ook daarbij willen zij u eventueel van dienst zijn. Overleg het gerust met hen. U kunt ook contact opnemen met uw wijkouderling.

Gezocht schoonmakers

De diaconie is op zoek naar vrijwilligers die één keer in het jaar de "grote schoonmaak" willen doen in Het Anker. U kunt zich aanmelden bij Anneke van Helvoort, tel: 451705.

Paasgroet

Ga in vrede!

God zij met jou.

Ga in vrede, je pad ligt open.

*De Levende gaat met je mee
en ruimt de hindernissen op.*

De Levende is met je

en zal zorg voor je dragen.

De Levende zal in je schaduw lopen.

De Levende is je metgezel.

De Levende legt zich neer in je slaap.

De Levende waakt over je.

Moge jij bij de Levende blijven.

Amen

De diaconie wenst u gezegende Paasdagen!

Ontspanningsmiddag

Zaterdag 7 oktober werd de jaarlijkse ontspanningsmiddag gehouden, georganiseerd door de Bezoekgroep van de H. Willibrord Parochie Steenderen en de HVD commissie van de PKN gemeente Steenderen en Bronkhorst. In het goed bezette Anker werden we welkom geheten door Toos Zeevalkink. Onder het genot van een kopje thee of koffie met zelfgebakken koek/cake, vertelde Toos dat er op 13 oktober 1987 voor het eerst een gezellige middag was geweest.

Maria Schotman opende deze middag met het aansteken van 2 kaarsen als herinnering aan hen die het afgelopen jaar zijn overleden, maar ook als aandacht voor de zieken onder ons. Er volgde een moment van stilte en we hebben samen het Onze Vader gebeden.

De Möllendeerns uit Vorden, die het programma verzorgden, werden welkom geheten door Toos. Zij begonnen hun programma, hoe kan het ook an-

ders, met het lied "Daar bij die molen" te spelen, afgewisseld met sketches. Het werd een hele gezellige middag met muziek en zang, die soms heel herkenbaar waren, zoals "Moeders schort". Dit werd heel mooi uitgebeeld. Zelf zag ik als kind mijn moeder uit de groentetuin komen met de geplukte boontjes in de "slöppe" (schort). Aan het eind van hun optreden zongen wij het Gelders Volkslied. Met een enveloppe en bloemen werden ze door Toos bedankt.

Daarna werden de tafels gedekt voor de maaltijd. Ds. Fini van Zoelen was inmiddels ook aanwezig en sprak een gebed uit. Er was heerlijke soep, er waren meerdere soorten brood en fruit en als verrassing trakteerde Hans Sluyter op ijs. Toos bedankte iedereen die had meegewerkt om deze middag te doen slagen. En dat is prima gelukt, want het was heel gezellig.

Bertha Heinen

Wij zijn voor lunch en diner geopend van donderdag tot en met maandag vanaf 11.00 uur.

Graag tot ziens,
Familie Wunderink
Zutphen-Emmerikseweg 37
7227 DG Toldijk
Tel. 0575-451205 www.denbremer.nl

In memoriam

Johan Rutgers

Op 21 december 2017 stierf ons gemeentelid Johan Gerrit Rutgers. De week ervoor was hij 75 geworden. Hij woonde sinds enkele jaren aan de Bergstraat 3/E in Zelhem.

Hij werd geboren op 14 december 1942 in Toldijk, aan de Zutphen-Emmerikseweg 18, en heeft daar ook zijn hele leven gewoond tot voor drie jaar terug toen hij om gezondheidsredenen besloot om naar het appartement in Zelhem te verhuizen. Hij had één zus, Dinie, met wie hij een goed contact had. Zeker in de laatste jaren van haar leven kwam hij elke dag naar Gaanderen om daar met haar te eten.

Johan Rutgers doorliep de kleuter- en de lagere school in Toldijk. Hij kon goed leren en ging daarom naar de middelbare school in Zutphen. Vervolgens moest hij in militaire dienst. Daarna is hij naar de HTS in Arnhem gegaan om daar weg- en waterbouwkunde te studeren.

Hij kreeg een baan bij Rijkswaterstaat en zijn voornaamste taak was het ontwerp, de aanleg en de uitbreiding van autosnelwegen, o.a. de A18, het gedeelte Doetinchem – Varsseveld; het aanbrengen van geluidsschermen en het toezicht op de uitvoering.

Hij ging op zijn 55e met de VUT. Zijn gezondheid was toen al niet optimaal en naar zijn mening speelde de ziekte hem parten – de ziekte van Kahler – die pas officieel in 2010 werd geconstateerd. In elk geval was het werk hem te zwaar en ging hij er vervroegd uit.

Rond 1963 was hij begonnen met zijn grote hobby:

het houden en kweken van sierfazanten, waar hij goed in was. Maar toen de ziekte van Kahler bij hem werd vastgesteld, is hij daar onmiddellijk mee gestopt. De volières werd opgeruimd en de vrijkomende tuin ingezaaid.

Begin 2014 is hij naar Zelhem verhuisd, dichtbij zijn aangetrouwde nichtje Liset en haar gezin, die hem al die jaren terzijde heeft gestaan. Zo had ze dat beloofd aan haar schoonmoeder, de zuster van Johan Rutgers. Zij is zijn steun en toeverlaat geweest.

Johan Rutgers was tamelijk op zichzelf; hij hield niet van groepen. Hij leefde uiterst sober: hij rookte niet, dronk niet en is altijd vrijgezel gebleven. Toch had hij ook behoefte aan contact. Hij had een kleine, betrokken kring van mensen om zich heen.

Hij was een lezer; goede literatuur, daar hield hij van en dat betekende voor hem een venster op de wereld. Hij werd enthousiast als hij daarover vertelde en bezocht lezingen van schrijvers in de boekhandel van Varsseveld.

Hij was een beschouwend mens; intelligent, gevoelig, eerlijk, maar ook kwetsbaar en nerveus. Hij was geïnteresseerd in kerk en geloof; was in de kerk van Steenderen gedoopt en had er belijdenis gedaan, maar hij kwam er niet toe om een kerkganger te worden, al betreurde hij dat ook. De laatste tijd had hij de Bijbel in Gewone Taal aangeschaft en was begonnen met Genesis en had al een aantal Bijbelboeken doorgelezen. Maar zijn gezondheid ging sterk achteruit en hij kon zich moeilijk concentreren.

Daarbij maakte hij zich zorgen of hij wel thuis kon blijven, maar we zijn dankbaar dat dat kon met

hulp van de Thuiszorg en van Liset. Toch nog onverwachts vond een medewerker van de Thuiszorg hem in bed terwijl hij kort daarvoor overleden was. Bij het afscheid in Steenderen op 28 december hebben we uit Prediker 12 gelezen en uit Romeinen 8. Zo mochten we hem neerleggen in de handen van zijn Schepper. Aansluitend vond de begrafenis plaats in Steenderen. We wensen zijn familie, in het bijzonder Liset en Laurens, de liefde van God op hun verdere weg van harte toe.

Ds. Fini van Zoelen

Berend Maalderink

In de nacht van 6 op 7 januari, kort voor middernacht, stierf ons gemeentelid Berend Maalderink, echtgenoot van Hanneke Maalderink-Wullink (Hoogstraat 39), in de leeftijd van 70 jaar. Vanwege toenemende longklachten en benauwdheid waren de laatste maanden en weken bijzonder zwaar. Gelukkig kon hij, mede dankzij de Thuiszorg en de kinderen, tot het laatste toe thuis blijven en werd daar ook opgebaard.

Berend Maalderink werd op 29 mei 1947 geboren op een boerderij in Warken bij Warnsveld als oudste van vijf kinderen. Hij had een broer en drie zusters. Zijn ouders kochten een stuk grond aan in Toldijk en daar zijn Berend en Hanneke begonnen met een veebedrijf dat ze langzaamaan samen hebben opgebouwd en uitgebreid. Ze trouwden in november 1970 en verhuisden op 13 januari 1971 (de dag van de crematie) naar deze plek, in een voorlopige behuizing bij de stal. Alien werd daar geboren; in 1972 werd het huis voltooid en daar werden Jeanet en Herman geboren.

Berend kon goed leren en had een brede belang-

stelling en veel parate kennis, maar zijn hart lag bij zijn bedrijf: hij was boer in hart en nieren met veel liefde voor zijn dieren.

Samen met Hanneke runde hij de boerderij; ze vormden een sterk team die veel aankonden. De kinderen hebben veel warme herinneringen aan hun jeugd. Voor vakantie was geen tijd, maar altijd gingen ze wel een dagje uit, naar Hellendoorn. Voor zijn kinderen was Berend een vraagbaak. Ze vroegen om zijn raad en advies en die kregen ze van hem, maar nooit zou hij ze iets opdringen. Hij had een boel ruimte om zich heen en wilde ook graag – ondanks zijn toenemende klachten – dat Hanneke haar werkzaamheden als diaken zou voortzetten. Hij kon het uitstekend vinden met Jasmijn, Lise en Timo, de kinderen van Cleo die door Herman zo maar als kleinkinderen in zijn leven kwamen.

Vanwege zijn longproblemen moest het bedrijf worden gestopt en de koeien verkocht. Dat gebeurde in maart 2011. Daarna kwam er gelegenheid om te reizen, maar ook dat stuitte al gauw op problemen. En zo moest Berend steeds meer inleveren qua kracht en gezondheid.

Hij groeide op in een gelovig gezin en hij wist veel van de Bijbel. Hij droeg het geloof met zich mee en dat bepaalde de manier waarop hij in het leven stond: zachtmoedig en vriendelijk, met humor. Hij was een bescheiden mens die graag voor een ander leefde. Zo stond het boven de rouwkaart: Niemand leeft voor zichzelf, niemand sterft voor zichzelf.

Woorden van Paulus uit de Romeinenbrief (hoofdstuk 14). We hebben de tekst gelezen bij het afscheid op 13 januari; als ook uit Openbaring 21 en uit Johannes 11:25 waar Jezus zegt: Ik ben de opstanding en het leven. Wie in Mij gelooft, zal leven, ook wanneer hij sterft.

Hanneke en Berend hadden deze teksten samen besproken.

Dat hij bevrijd is van benauwdheid – dat is hem zo van harte gegund, maar hij laat een grote leegte achter. We wensen Hanneke, de kinderen en kleinkinderen de liefde en de troost van God en mensen toe; en de steun van zoveel mooie herinneringen.

Ds. Fini van Zoelen

Mies Nijman

Wij gedenken Wilhelmina Johanna Nijman-Mennink.

Op 26 januari is Mies Nijman in de hoge leeftijd van 97 jaar overleden. Mies is geboren aan de Boterstraat in Bronkhorst als zevende kind van acht. Na de lagere school ging ze als dertienjarige uit werken bij verschillende boeren in de omgeving. Geen gemakkelijke tijd, crisisjaren en de Tweede wereldoorlog die daar op volgde. Een mooie tijd brak aan toen ze Willem Nijman leerde kennen en in 1944 zijn ze getrouwd. Dochter Annie werd geboren en het gezin woonde in 't Venne waar ook daar de oorlogsgevaaren dagelijks merkbaar waren. De vrijheid vieren maar ook gedenken heeft Mies hoog in het vaandel gehouden. Twee jaar geleden is ze nog mee geweest naar de 70e gedenkdag.

Het gezin is later verhuisd naar de Bronkhorsterweg. Mies pakte haar werk weer op en thuis was ze te vinden in de bloementuin of bij haar dieren.

De geboortes van de kleinkinderen heeft ze als bijzonder ervaren, vaak maakten zij en Willem de overtocht naar Brummen om het gezin te helpen. Maar groot verdriet volgde toen Annie ziek werd en overleed. Deze gebeurtenis heeft haar leven getekend. Mies keerde nog meer in zichzelf. Hierdoor

heeft zij zichzelf soms zo te kort gedaan en werd ze eenzamer dan nodig was. En het stille verdriet om dierbaren bleef knagen. Gelukkig had ze een heel netwerk van mensen die alles voor haar deden. De laatste jaren kon het thuis wonen eigenlijk niet meer, maar ze wilde niet weg van haar plek met haar kippen, vogels en nog lang met hond Dribbel. De laatste dag van haar leven kwam er rust over haar heen. Mies heeft op bijzondere, toegankelijke wijze het leven los kunnen laten.

In de kapel van Bronkhorst hebben wij haar leven herdacht. Alles was door haar voorbereid en door lieve nichten en neven uitgevoerd. Er zijn woorden van herinnering uitgesproken, liederen gezongen, Psalm 139 is gelezen en naar haar leven vertaald.

In het Crematorium “De Omarming” hebben wij de dienst besloten met een korte plechtigheid.

Wij wensen haar schoonzus, nichten en neven sterkte en Gods zegen toe. Vervolgens alle lof en eer voor hen en... voor allen die met hart en handen haar zo nabij zijn geweest in haar leven.

Jansje Ruitkamp-Klein Lebbink

Sjef de Jong

Op 10 februari stierf ons gemeentelid Jozef Hendrikus Theo de Jong – beter bekend als Sjef de Jong – in de leeftijd van 87 jaar. Hij woonde met zijn vrouw Alie aan de Boterstraat 3 in Bronkhorst. Anderhalf jaar geleden moest hij definitief worden opgenomen vanwege intensieve verzorging in ‘den Ooimant’ in Doetinchem.

Sjef de Jong zag het levenslicht op 5 januari 1931 in Den Haag in een groot katholiek gezin. Een bijzondere band had hij met zijn broer Stanneke die het syndroom van Down had. Bij hem – zo zei hij – kon

hij zichzelf zijn. Sjef de Jong heeft zich altijd aangetrokken gevoeld tot mensen die net iets anders waren dan doorsnee. Op eigen kracht en kosten ging hij economie studeren in Rotterdam; later, op zijn 45e is hij gepromoveerd. In 1964 trouwde hij met Marijcke van Steen. Hij kreeg een baan in Eindhoven en in die tijd werd Dirk geboren. Later verhuisden ze naar Enschede waar Heleen ter wereld kwam. Er volgde een verhuizing naar Doetinchem

waar Charlotte het levenslicht zag. In Doetinchem werd hij economisch directeur van het St. Jozef ziekenhuis (later opgegaan in het Slingelandziekenhuis). Het waren zeer gelukkige jaren totdat in 1981 zijn vrouw plotseling kwam te overlijden. Haar dood was voor hem (en de kinderen) zo ingrijpend dat het zijn (hun) leven voorgoed heeft gestempeld. Hij raakte in een diepe psychische crisis. Een zware en uiterst verdrietige tijd.

Na een aantal jaren kwam hij Alie aan zijn kinderen voorstellen. Met haar zou hij aan zijn levenswerk beginnen: het Dickensmuseum in Bronkhorst, dat openging in 1987. Ze gingen er ook wonen en Sjef voelde zich er als een vis in het water. Zelf is hij beroemd geworden om zijn vertolking van Scrooge in de Christmas Carol (Dickensweekend in december).

Hij haalde alles uit de kast om het gedachtegoed van Charles Dickens uit te dragen. De aandacht die Sjef kreeg van bezoekers, bewonderaars en de pers deden hem goed. Hij hield van applaus en de spotlights. Ieder jaar liep hij de Nijmeegse vierdaagse, eerst met zijn eerste vrouw en later ondersteund door zijn grootste supporter Alie. Verkled als Scrooge liep hij dan de Via Gladiola af, met Alie aan zijn zij. En meestal met TV Gelderland op zijn hiel. In 1996 werd Sjef opa, van Gijs het eerste kind van Dirk. Ook Sterre, David, Neele en Mick waren hem ontzettend dierbaar. Opa Sjef, de gekke en lieve opa die altijd spontaan langskwam in Angerlo of in Doetinchem, te pas en te onpas.

De laatste 5 à 6 jaar ging zijn gezondheid achteruit. Hij was bezig de balans van zijn leven op te maken. Als je bij hem op bezoek was ging het altijd ergens over. Of liever gezegd: eigenlijk ging het altijd over God. Met onthutsende eerlijkheid en zelfkritiek

keek hij op zijn leven terug. Op zoek naar God, naar loutering en verlossing, naar vrede voor zijn ziel. De nabijheid van Alie, zijn tweede vrouw, met wie hij bijna 25 jaar getrouwd was, was een baken in zijn vaak sombere en onstuimige zee. Zij was zijn beschermengel.

We hebben afscheid genomen van deze markante, kleurrijke man die vaak de grenzen opzocht, op 16 februari met een dienst in de Kapel van Bronkhorst.

De kinderen hebben een mooie schets van hun vader gegeven en zijn broer Sipke heeft iets voor hem op het orgel gespeeld. Ook de Cantorij heeft gezongen. We lazen uit de eerste Johannesbrief hoofdstuk 4:7-12. In besloten kring is hij begraven in de Heilige Land Stichting, naar zijn wens. Overgegaan naar de protestantse kerk bleef hij toch in wezen katholiek. We wensen zijn vrouw, kinderen en kleinkinderen de liefde van God en mensen van harte toe in deze tijd van verdriet en gemis.

Ds. Fini van Zoelen

Gerrit Bulten

Op 21 februari overleed in het verpleeghuis Den Ooiman te Doetinchem Gerrit Jan Bulten. Hij werd 87 jaar. Samen met zijn vrouw Dinie Bulten-Nijenhuis woonde hij sinds oktober 2017 op de afdeling Klimop. Ieder hadden ze een kamer maar ze waren toch dicht bij elkaar. Gerrit had het naar zijn zin. Met de nodige humor kreeg hij daar bijna iedereen aan het lachen. Zelfs de verzorging hield hij vaak voor de gek. Ze werden daar liefdevol verzorgd en hadden het goed met elkaar.

Gerrit werd geboren op 18 september 1930 in Ruurlo en kwam uit een gezin met 8 kinderen. Vier broers

en 3 zussen. Nummer 3 uit de rij en hij groeide op in De Goudvink, Ruulse Broek.

Na school ging hij aan het werk bij Streekbeton in Lochem. In die periode leerde hij Dinie kennen. Op de bromfiets ging hij door weer en wind naar het Galgengoor. Na een paar jaar gingen ze samen in Lochem wonen en trouwden op 21 mei 1954. Nu bijna 64 jaar geleden. Al snel kwamen de kinderen waar veel liefde naar uitging. Gertie werd geboren daarna volgden Henk, Dick, Diny en Janni.

Na de periode bij Streek vertrokken ze naar Steenderen, waar Gerrit ging werken als boerenknecht bij Barend Breukink. Na het werk als boerenknecht was het nog niet klaar, want aan de Molenkolk was er ook nog wat te doen. Daar was ook nog een kleine kinderboerderij met varkens, konijnen en kippen. Maar Gerrit was er ook voor het gezin, een dagje uit of een weekend naar Limburg. Een paar jaar later, toen de boerderij was gestopt gingen ze samen op vakantie met vrienden. In de bus naar Bulgarije, Oostenrijk of Luxemburg.

Toen de kinderen groter werden ging de familie Bulten verhuizen van de Molenkolk naar de Ariënsstraat, en kreeg Gerrit meer vrije tijd voor het gezin. Op 59 jarige leeftijd stopte hij met werken bij Breukink en ging genieten van zijn AOW. Maar zelfs toen was Gerrit een druk baasje, want er was altijd wel wat te doen bij de kinderen: verven, behangen, een tuintje bijhouden, niks was te veel. Ook toen de kleinkinderen er bij kwamen, was hij voor hen altijd een leuke en gezellige opa en hij bracht menig uurtje met hen door in de zandbak. Er kwam een bejaardenwoning in Steenderen vrij en daar ging hij samen met Dinie naar toe. Een fijne tijd en daar kreeg Gerrit ook tijd voor een nieuwe hobby (kanaries). Een nieuwe generatie werd ge-

boren en Gerrit genoot van de achterkleinkinderen. Het verlies van dochter Gertie en kleinzoon Maarten was een grote slag in de familie en heeft ook veel verdriet gegeven. Toch gingen Gerrit en Dinie samen hoopvol verder met de kinderen en kleinkinderen en achterkleinkinderen.

De laatste jaren werd het moeilijker zeker toen Dinie ziek werd en niet meer thuis kon wonen. Gerrit ging trouw iedere dag naar Dinie toe in Den Ooiman in Doetinchem. De reis ging met de taxi of hij reed mee met één van de kinderen, de vrienden of mensen uit de buurt. Maar ook daar kwam een eind aan. De gezondheid ging achteruit en in oktober 2017 verhuisde Gerrit ook naar Den Ooiman. Afgelopen december kreeg Gerrit te horen dat hij ernstig ziek was en niet meer beter kon worden. Hij kreeg de griep en kwam op bed te liggen en daar kwam hij eigenlijk niet meer goed uit. Gerrit werd daar liefdevol verzorgd. In het eerste weekend van februari ging hij snel achteruit en op 21 februari is hij overleden.

De afscheidsdienst was maandag 26 februari in Het Anker en we luisterden naar muziek waar Gerrit van hield. Er werd Psalm 32:2 en Matth 6:25 e.v. gelezen. Woorden om bij te schuilen en woorden van Jezus over het boerenleven in eenvoud en ontvankelijkheid. We konden ons laten troosten in Het Anker en door het Woord van de Eeuwige. De kinderen, klein- en achterkleinkinderen hebben gedichten gelezen en kaarsen ontstoken die omringd waren door witte bloemen. Daarna werd Gerrit in de kleine kring van de familie gecremeerd op de begraafplaats in Zutphen. Zoon Henk sprak daar namens de kinderen warme woorden. Diny las een mooi gedicht en we luisterden naar eigentijdse muziek met mooie beelden uit het leven van vader en moeder Bulten. We bidden om kracht en troost voor Dinie en de familie en voor allen die hem zullen missen.

Andries Fidler, Geestelijk Verzorger Sensire

Op zoek . . .

Eind van dit schooljaar neemt een groep kinderen afscheid van de basisschool en ook van de kinderkerk. Nu is het idee ontstaan om na de zomervakantie te gaan starten met jeugdkerk voor deze groep jongeren. Tevens worden jongeren die nu al op het voortgezet onderwijs zitten ook uitgenodigd. De bedoeling is om 1 keer per maand jeugdkerk te houden (eerste zondag van de maand). Op de eerste zondag van de maand is er ook XXL kinderkerk.

Voor de jeugdkerk zijn wij op zoek naar leiding. Wie wil deze uitdaging aangaan?? Leeftijd maakt niet uit. Voor vragen of aanmelding kunt u contact opnemen met Herma Hulleman (06-50522760).

Vriendelijke groet, *Herma Hulleman*

Bidden

Meer dan de helft van de Nederlanders bidt, blijkt uit onderzoek. Het varieert van 'elke dag bidden' tot 'af en toe een schietgebedje'. Vooral in spannende tijden bidden we, of bij levensgebeurtenissen als een bruiloft of een begrafenis. Bidden is dus zo gek nog niet. Maar hoe werkt bidden?

Samen bidden is makkelijker. De Bijbel belooft dat God erbij is als je samenkomt met andere gelovigen om te bidden. Hoe mooi is dat? Bidden is in de Bijbel zelfs voornamelijk een publieke aangelegenheid: hardop, met anderen erbij, op geregelde momenten. Dat past natuurlijkerwijs bij veel mensen. We zijn sociale wezens en zijn gevoelig voor onze omgeving en gewoontes. Door samen te bidden leer je een ander beter kennen en wordt je eigen beeld van God verrijkt. Als je even geen woorden hebt, kan een ander voor jou bidden.

Ook in Steenderen wordt er gebeden. Van oktober tot en met mei is er op elke eerste woensdagavond van de maand een avondgebed. De ruimte is ingericht rond een houten kruis. Er branden kaarsen en er staat een kring stoelen klaar. Elke keer staat er een ander thema centraal. Soms liggen er attributen die het thema versterken of uitbeelden.

Na het welkomstwoord wordt het stil. De stilte geeft rust om de lawaaierige wereld even achter ons te laten en ons te richten op God. Er wordt altijd een lied gezongen. Naast teksten uit de bijbel klinken er ook andere woorden die bij het thema passen. In de liturgie is er een royaal deel ingeruimd voor gebed. Ieder die wil kan mee bidden. We bid-

den voor de nood in de wereld of voor mensen die ziek zijn. We danken voor geloofsgenoten ver weg en dichtbij. Maar ook voor de kerkenraad, vrijwilligers, de jeugd en onze predikant. We danken voor zoveel grote en kleine dingen.

Als je voor iets of iemand wilt bidden dan kan je dit opschrijven in het gebedenboek dat in de stiltehoek achter in Het Anker ligt (tijdens de wintermaanden) of achter in de kerk. Ook kan je het doorgeven aan een kerkenraadslid en aan de predikant.

Nieuwsgierig geworden? Kom gerust langs en beleef het mee. Het volgende avondgebed is op woensdag **4 april** en **2 mei** van 19.30 tot ongeveer 20.15 uur in Het Anker.

Ina Wijmenga

Veel enthousiasme bij jongeren op

Met groot enthousiasme deed een groep jongeren uit Steenderen en omgeving op vrijdagavond 2 februari mee aan het evenement Sirkelslag. Dit

jaar deden er bijna 600 groepen mee aan deze landelijke activiteit. Het team van Steenderense jongeren, afkomstig uit verschillende kerken, hadden zich hiervoor verzameld in Het Anker.

Via rechtstreekse live verbindingen en via Facebook en Twitter staan bij Sirkelslag alle groepen in verbinding met elkaar. Zo konden ze zien, hoe de wedstrijdverhoudingen liggen met andere deelnemende groepen uit onze regio. En tevens konden zo foto's en reacties met elkaar worden gedeeld. Ook dit jaar was de presentator Klaas van Kruistum, bekend van tv-programma's als Checkpoint en Zapplive. Als rode draad binnen dit geheel was gekozen voor het bijbelse verhaal van koningin Esther, die door allerlei moeilijkheden heen en een keuze voor 'onvoorwaardelijke liefde' haar doel weet te bereiken.

'Schoonheidsbehandeling'

Voor de deelnemende jongeren waren er ook allerlei uitdagingen op gebied van communicatie, behendigheid en creativiteit, om het uiteindelijke doel te halen. Met bijzondere activiteiten, waarbij

de jongeren vooral plezier hadden bij het ondergaan van een 'schoonheidsbehandeling' met slagroom en chips. Maar ook het eten van geroosterde meelwormen met behulp van stokjes maakte indruk. Er was geen enkele Steenderense deelnemer die hiervoor terug schrok. Het leverde hen bij deze opdracht dan ook een maximale score aan punten op. Uiteindelijk kon de avond worden afgesloten met een feestje, waarin de jongeren zich feestelijk aankleedden; passend binnen de traditie van het Purimfeest van koningin Esther.

Eat & Meet: een geslaagd vijfde seizoen

Samen eten en een thema aansnijden, op verschillende manieren met allerlei werkvormen, blijkt goed aan te slaan. Al voor het vijfde jaar kwam een groep jongeren bij elkaar onder leiding van Marieke, Henk en Marion. Jongeren uit Steenderen tussen de 12 en 15 jaar uit verschillende kerken kwamen één keer per twee weken bij elkaar, onder de naam Eat & Meet. Dit jaar hadden we het vooral over de centrale aspecten van het geloof, zoals: wie is Jezus en wat is de bijbel? Maar ook ging het over thema's als: Iedereen mag er zijn zoals hij of zij is; en wat is nu eigenlijk belangrijk voor je?

Altijd hebben we er een Bijbelverhaal aan verbonden, maar we deden ook uitdagende spellen en waren creatief met collages; en we deden zelfs proefjes met skittles. Want daarmee bleek je een bijzonder kunstwerk te kunnen maken. We eindigden de avond (anderhalf uur) altijd met het aansteken van een kaars en noemden daarbij iets wat ons bezighoudt, als gebed.

Open sfeer

Er is binnen de Eat & Meet-groep ruimte voor ieders inbreng en er wordt geluisterd naar elkaar. Het is fijn om elkaar beter te leren kennen, maar vooral ook bezig te zijn met ons eigen geloof, twijfel en onze vragen. En via de WhatsApp houden we elkaar op de hoogte van de data van de bijeenkomsten. Ook dit jaar was het weer erg gezellig en hebben we een open en vertrouwde sfeer ervaren. We kijken al weer uit naar het nieuwe seizoen, dat na de zomervakantie van start gaat. Voor meer informatie, bel gerust 0575-452643

Henk en Marion Knol, Marieke de Witte

World Servants

Gerdien Peppelman over World Servants project: “We hebben bruggen gebouwd in Myanmar”

Peter Veltman, Karlijn Beuseker en Gerdien Peppelman zijn afgelopen zomer met de organisatie World Servants naar Myanmar geweest om daar vrijwilligerswerk te doen. Tijdens de gemeentevening van afgelopen najaar vertelden het drietal hierover; graag willen we hun verhaal ook aan iedereen vertellen.

Het doel van dit project in Myanmar was om een brug te slaan tussen de mensen van Pakokku en burgers die getroffen zijn door lepra. “Slachtoffers van lepra worden vaak verbannen uit angst voor besmetting, hier gaat het ook om de familieleden die niet besmet zijn met lepra.” Om dit doel te bereiken heeft de World Servants Groep uit Doetinchem,

waarbij Karlijn, Peter en Gerdien zich afgelopen zomer hebben aangesloten, letterlijk een brug gebouwd en een gemeenschapshuis om de bevolking met elkaar in contact te laten komen. In het regenseizoen wordt de wijk waar de lepra slachtoffers wonen vrijwel afgesloten van de anderen. Bij dit project waren mooie samenwerkingen nodig. Zo hebben zij met The Lepra Mission Myanmar, studenten van de universiteit van Pakokku en World Servants dit project mogelijk gemaakt.

Gemeenschapscentrum

Maar zo'n brug kon -figuurlijk- ook worden geslagen door het bouwen van een gemeenschapscentrum in desbetreffende wijk. In dat centrum kunnen allerlei activiteiten worden georganiseerd om zo de 'gewone' burgers te integreren in deze wijk en andersom. Door belangrijke activiteiten en evenementen te organiseren, wordt het voor de gehele bevolking van Pakokku interessant om het gemeenschapshuis te bezoeken. Gerdien: “Terwijl wij dat centrum aan het bouwen waren, gingen de bewoners zelf aan het werk met het bouwen van de genoemde brug. Ook dat werd gefinancierd

door World Servants en de Leprastichting. Zo werd het een gezamenlijk project van ons en hen; dat maakte het heel bijzonder. Tegelijkertijd hebben we allerlei activiteiten voor de kinderen daar georganiseerd, van balspelen tot ‘annemaria-koekoek’. Maar natuurlijk konden we ook kennismaken met het plaatselijke leven, waarbij we zelfs een reisje met een ossenkar hebben gemaakt.”

zigheid van een cementmolen... “We waren met een groep van 30 personen uit de regio Steenderen en Doetinchem. Met hen werkten we samen en praatten ook samen over geloofsonderwerpen. Het was weer een bijzondere ervaring voor Karlijn, Peter en mij. Maar ook voor de mensen in Myanmar. Op het moment dat we afscheid namen, reageerden de mensen erg emotioneel. Blijkbaar was er ook een hele mooie brug ontstaan tussen hen en ons.”

Bamboe vlechten

En dat is wel een aardige afwisseling na het harde werk in de drukkende warmte: timmeren, schilderen, bamboe vlechten en metselen zonder aanwe-

Volgende project

Gerdien kijkt nu al uit naar een volgend project van World Servants. Zij heeft al kleine plannen om in de zomer van 2019 weer met World Servants mee te willen gaan. “We gaan dit jaar al acties houden om daarvoor geld bij elkaar te brengen.” Want de deelnemers moeten zelf zorgen voor de financiering. En misschien willen ook andere jongeren uit Steenderen en omgeving wel mee met zo’n project. Ze kunnen vanzelfsprekend contact opnemen met Gerdien.

Info: tel. 06-10602387 of

e-mail: ag.peppelman@gmail.com

Oost-Duitslandgroep 30 jarig jubileum

Het komende hemelvaartweekend vieren we het 30 jarig jubileum van het contact tussen de kerkelijke gemeenten Mahlis e.o. en Steenderen-Bronkhorst. Op 10 mei verwachten we vele bekenden uit Duitsland om samen met ons hier in Steenderen het jubileum te vieren. Tevens zal er in dat weekend aandacht zijn voor het afsluiten van het contact als groep, we willen op persoonlijke titel de contacten voortzetten. We zijn dankbaar voor de mooie jaren die we met elkaar hebben beleefd daarom ook krijgt het weekend als thema “dankbaarheid”.

Op dit moment zijn vier werkgroepen het weekend aan het voorbereiden en komt er beslist een heel mooi programma. Iedere werkgroep werkt één of

meerdere dagdelen van het weekend uit.

Via deze weg willen we de Protestante gemeente Steenderen en Bronkhorst bedanken voor de ondersteuning die we al die jaren mochten ontvangen. Met elkaar hebben we prachtige dingen beleefd en die zullen we dan ook uitgebreid delen tijdens het weekend.

Graag zien we u tijdens één of meerdere weekendactiviteiten waarover u nader wordt geïnformeerd op de PKN site van onze gemeente.

Namens de groep,

*Tonnie Huurnink 06-28872549 en
Reinder Disbergen 0575-441991*

STREEK
v.v. MAKELAARS

VBO MAKELAAR
SCVM

Verkopen - Aankopen - Taxaties

Wim Kornegoor 06-20801930
Henk Nijenhuis 06-22456165
Hans Boschloo 06-30543954
Gea Haan 06-53727208

www.streemakelaars.nl

Uitnodiging

Uitnodiging voor de medewerkers van de H.V.D, bezoekerwerk, bloemendienst en het verjaardagsfonds van de Protestantse Gemeente Steenderen en Bronkhorst.

Beste Medewerkers,
Hierbij nodigen wij u van harte uit voor onze tweejaarlijkse voorjaarsontmoeting. Deze zal in het teken staan van een treinreis door Rusland, van Moskou naar Peking, gemaakt door Folkert en Ina Wijmenga. Zij willen graag met ons allen deze reis nog eens maken door middel van prachtige beelden en hun verhaal.

Graag zien wij velen van u op maandag 16 april om

19.45 uur in Het Anker, waar u ontvangen wordt met een kop koffie of thee.

Met vriendelijke groeten *H.V.D.commissie*

Onze Ontspanningsmiddag gezamenlijk met onze Katholieke Parochianen is gepland op zaterdag 20 oktober! Een datum om alvast in u agenda te zetten! T.z.t hoort u nog van ons!

Koffie met een oortje

Een ochtend van ontmoeten en luisteren, onder het genot van koffie/thee met iets lekkers. Het begint om 10.00 uur en eindigt om ongeveer 11.15 uur. Iedereen is van harte welkom in Het Anker. Als het nodig is kunt u van huis opgehaald worden. In principe is het iedere laatste woensdag van de maand. De volgende data zijn: 28 maart en 25 april.

25 april zijn wij uitgenodigd door de fam. Schieven voor een bezoek aan het museum (Lamstraat 10). Daar worden we 's middags om half 3 verwacht. Mocht u voor dit bezoek geen vervoer hebben laat het ons weten zodat wij voor vervoer kunnen zorgen, tel.nr.451224 (Renée Kranenborg)

We hopen u allen in goede gezondheid te ontmoeten.

Namens het team, *Alie, Dinie en Renée*

Kloosterweekend 26-28 januari 2018

Ieder jaar opnieuw werd ik gevraagd of ik meeding met 'het kloosterweekend'. "Het is indrukwekkend, maar ook gezellig" hoorde ik dan. En telkens bedacht ik of het wel wat voor mij zou zijn. Totdat ik er over sprak met Wim Kornegoor en we tegen elkaar zeiden "als jij meegaat, ga ik ook mee!". En

zo geschiedde. We reisden - uiteindelijk - met tien personen af naar de Abdij van Berne in Heeswijk-Dinther, waar de Norbertijnen wonen en werken.

Met drie auto's kwamen we bijna tegelijk aan bij het klooster, waar we hartelijk werden ontvangen door onze gastvrouw. Er zijn namelijk veel vrijwil-

ligers die de broeders ondersteunen. De gastvrouw was een beetje uit haar doen. Ze had net die middag gehoord dat de oud-abt en huisgenoot Ton Baeten was overleden. Verder waren er een aantal broeders geveld door de griep. Dus een paar extra handen waren zeer welkom. Nadat we de kamers kregen toegewezen, wandelden we door de kloostertuin om daarna de grote boekhandel naast het klooster aan te doen. In deze winkel vind je allerlei religieuze en spirituele boeken voor klein en groot, gerangschikt op allerlei thema's. Ook zijn er verschillende religieuze artikelen te koop en natuurlijk ook het speciale Berne Abdijbier. Achterin de winkel is een proeflokaal waar je de spiritualiën kunt proeven.

Om 18.00 uur werden we verwacht in de kerk voor het avondgebed. Tijdens dit half uur wordt er gebeden en gezongen. De cantor zingt de teksten voor en de aanwezigen volgen. Er wordt heel zuiver gezongen, het is prachtig om dit mee te beleven. Tijdens deze vesper werd ook de oud-abt herdacht. Na een

eenvoudige broodmaaltijd in de refter, kun je de avond vrij besteden. Let wel, je moet voor 21.00 uur binnen zijn. In de gangen mag niet worden gesproken. Tijdens de maaltijden is dat wel mogelijk. Er wordt voor het eten staand gebeden met de ogen gericht op het kruis. In de refter en in de gangen hangen de portretten van de abten. Naast onze

tafel het mooie portret van de net overleden Ton Baeten.

De avond brachten we als groep door in 'onze eigen huiskamer', waar op gezette tijden verse koffie en heet water werd gebracht. Een drankje kun je verkrijgen – tegen betaling – in de keuken.

Op zaterdagmorgen gaat de wekker al vroeg. Om 7.00 uur beginnen de metten en lauden. Een korte viering van een half uur. Om 8.00 staat het ontbijt weer klaar. We helpen de gastvrouwen en broeders met het afruimen en de afwas. 's Morgens zijn we vrij. Sommigen lopen even naar het dorp om te pinnen, dat kan namelijk niet in het klooster. Gek eigenlijk, want ze kennen allerlei moderne snufjes: een website, webshop en WiFi. In de boekhandel kan dat trouwens wel.

Om 11.00 uur komt de oudste bewoner broeder Titus (92) bij ons in de huiskamer zijn levensverhaal vertellen. Je kunt hem vragen stellen en hij stelt ons vragen over de huidige samenleving, het jachtige leven en de prestatiedrang. Mensen worden individueler en willen steeds meer... Dingen die we tegenwoordig zo gewoon vinden. Hij is zeer geïnteresseerd en goed geïnformeerd, houdt de literatuur bij, de theologie en leest elke zaterdag Trouw. Het was een fijne ontmoeting.

Om 12.15 uur begint de eucharistieviering waarin één van de broeders voorgaat. Fini leest uit de Bijbel. Na de viering hebben we een warme maaltijd in de refter. Er staat bami op het menu.

's Middags wonen we een lezing bij van de Vlaamse

schrijver Manu Keirse. Hij is een expert op het gebied van verlies en rouwverwerking en heeft prachtige boeken daarover geschreven. We waren allemaal onder de indruk van zijn lezing. Daarna kon je boeken laten signeren in de boekhandel en werd er een drankje en een hapje aangeboden in het proeflokaal. Om 18.00 uur zaten we weer in de kerk voor het avondgebed. De avond werd weer gezamenlijk doorgebracht in de huiskamer waar boeiende gesprekken plaatsvonden. Op zondag beginnen de metten en lauden om 8.00 uur. In de eucharistieviering, die om 10.30 uur begint, verzorgde broeder Titus de preek. Hij sprak over de onderwerpen die we samen een dag daarvoor hadden besproken. Ook in de abdij drinken ze koffie na de kerk. Daarna konden we de koffer inpakken, het bed afhalen en de vuile was opruimen. Een klooster is immers geen hotel. Na de 'zondagse' warme maaltijd met bavaois als toetje, namen we afscheid van de gastvrouw. Het was een goed weekend, mede dankzij de groep. Ook ik kan nu beamen: "Het is indrukwekkend, maar ook gezellig".

Erik Lichtlee

De vraag aan Erik Lichtlee

Onlangs werd mij gevraagd waar de naam 'KerkZijn' vandaan komt. U zult zich misschien verbazen, maar de naam is spontaan gekozen. Over deze naam heeft de kerkenraad geen uren vergaderd. Ook zijn er geen peperdure bureaus ingeschakeld om een passende naam te verzinnen.

Zo'n naam moet herkenbaar zijn, onderscheidend, geloofwaardig en aansluiten op de doelgroep. En nog veel meer bla bla. We hebben zelfs geen prijsvraag uitgeschreven. Nee, deze naam is spontaan ontstaan. Het was namelijk 'de werknaam' die Folkert Wijmenga aan het nieuwe blad gaf. Het moderamen en de redacties van Kerkleven en de Engelenbak vonden het een treffende naam. De kerkenraad stemde er ook mee in. Folkert is dus de terechte prijswinnaar! Hij krijgt van mij een fles wijn.

Er moest een column komen in het nieuwe magazine. En de scribe (de schrijver) mocht aftrappen om te eindigen met een vraag die wordt gesteld aan een ander gemeentelid. De Protestantse kerk is op zoek naar nieuwe vormen van kerkzijn. Maar wat maakt een kerk tot kerk? Wat is de essentie van kerkzijn? Marion Knol, heb jij daar een antwoord op?

Verjaardagen 80 jaar en ouder

01-04-1928	A.D. Leneman-Jebbink	Het Breukink 30	7221 SZ Steenderen
02-04-1938	A.J. Klein-Starink	Hoogstraat 32	7227 NJ Toldijk
07-04-1936	W.F. te Kamp	Russerweg 15	7227 DC Toldijk
10-04-1929	J. Winkel-Engbers	Kuilenburgerstraat 7	7221 NG Steenderen
13-04-1929	D. Koopmans	De Berken 2	7221 GH Steenderen
15-04-1933	J.E. van der Beek-Wolsink	Abersonplein 9	7231 CR Warnsveld
24-04-1925	W. Willemsen-Massink	Holterhoek 10	7003 DS Doetinchem
25-04-1922	M. van Driel-van Dam	Zutphen Emmerikseweg 25	7227 DG Toldijk
27-04-1931	H.G. Jansen	Kerkhofweg 9	7221 AE Steenderen
30-04-1937	A.A. Kornegoor-Loman	Beukenlaan 1	7255 DK Hengelo Gld
02-05-1938	M.E. Luimes	Molenkolkweg 19	7221 AG Steenderen
11-05-1937	H.J. Jansen	Beekstraat 11A	7227 NC Toldijk
11-05-1930	G.J. Aalderink-Bobbink	Beukenlaan 1K23	7255 DK Hengelo Gld
16-05-1923	H.C. van Maren-Hissink	Russerweg 41	7227 DC Toldijk
23-05-1929	L.T. Smeenk-Jansen	Kerkhofweg 15a	7221 AE Steenderen
25-05-1936	H. Bobbink-Mulder	Steintjesweide 75	7255 DS Hengelo Gld
31-05-1925	G.Breukink-Assink	Hyendael 10	6999 AT Hummelo

Kerkdiensten

Wijzigingen voorbehouden. De actuele informatie kunt u vinden op de website www.pkn-sb.nl

datum	tijd	locatie	voorganger, bijzonderheden	collecte
01-04-18	10.00 uur	kerk	ds. Van Zoelen, <i>Pasen m.m.v. Cantorij</i>	plaatselijk gemeentewerk
08-04-18	10.00 uur	kerk	ds. Wiersum uit Wichmond	plaatselijk diaconaal werk
15-04-18	10.00 uur	kerk	mw. Ruiterkamp uit Vorden	plaatselijk gemeentewerk
22-04-18	10.00 uur	kerk	ds. Van Zoelen	eredienst & kerkmuziek
29-04-18	10.00 uur	kerk	ds. Nekeman uit Apeldoorn	plaatselijk gemeentewerk
06-05-18	10.00 uur	kerk	ds. Van Zoelen	missionair werk
10-05-18	9.00 uur	kerk	ds. Ten Boom - Didam, <i>Hemelvaartsdag</i>	plaatselijk diaconaal werk
13-05-18	10.00 uur	kerk	ds. Van Zoelen, <i>dienst met gasten uit Mahlis</i>	Het Anker
20-05-18	10.00 uur	kerk	ds. Van Zoelen, <i>Pinksteren</i>	Zending
27-05-18	10.00 uur	kerk	drs. Bulens uit Apeldoorn, <i>jeugddienst</i>	speciaal doel

Agenda

datum	tijd	activiteit
28-03-18	10.00 uur	Koffie met een oortje in Het Anker.
01-04-18	08.45 uur	Paasontbijt in Het Anker, de deuren zijn vanaf 8.30 uur open.
04-04-18	19.30 uur	Avondgebed in Het Anker.
16-04-18	19.45 uur	Voorjaarsontmoeding in Het Anker voor de medewerkers van de H.V.D, bezoekwerk, bloemendienst en verjaardagsfonds.
25-04-18	14.30 uur	Koffie met een oortje bezoekt museum van Bernard Schieven.
02-05-18	19.30 uur	Avondgebed in Het Anker.
20-10-18		Ontspanningsmiddag H.V.D. samen met Katholieke Parochianen.

Nieuwsbulletin

Het nieuwsbulletin verschijnt iedere 2 weken op de site: www.pkn-sb.nl. Hierin vindt u de actuele gemeenteberichten. Wilt u dit bulletin in uw mailbox ontvangen, stuur dan een mail naar: nieuwsbulletin.remigius@gmail.com

Pas je aan

*Ik had me bijna aangepast
Aan wat men had verwacht
Hoe ik praktisch onaangetast
De oude waarden overbracht*

*De jongen in mij was gepiept
Ik weet hoe ouden zongen
Maar wat ik zelf heb uitgediept
Beroerde menigmaal de tongen*

*Ik leg me nergens meer bij neer
En wil niet klakkeloos aanvaarden
De ingeroeste oude sfeer
De zo beklemmend holle frasen*

*De zon is in mij opgegaan
De warmte stroomt naar binnen
En vult koude hiaten aan
Ik kan de route zelf verzinnen*

*Die ik wil gaan, ja met of zonder
Dierbare vriend of reisgenoot
Zo frank en vrij en ongebonden
Werp ik die vrijheid in mijn schoot*

G H

Giften en opbrengst collectes

Voor specifieke vragen inzake giften en/of collectes kunt u contact opnemen met Hannie van Zoome- ren, telefoon: 0575-452291 of mail wjzooomeren@planet.nl

Giften

November 2017	105,00
December 2017	70,00
Januari 2018	45,00
	220,00

Verjaardagsfonds

November 2017	307,26
December 2017	269,90
Januari 2018	307,20
	884,36

Collectes nov. 2017 t/m febr. 2018

Diaconie zakjes	1.262,33
Diaconie uitgang	2.073,72
Anker	282,45
Kerkrentmeesters zakjes	1.167,67
Kerkrentmeesters uitgang	765,64
Totaal collectes	5.551,81

Collectemunten

De mogelijkheid bestaat om munten te kopen voor de collectes. Er zijn munten van € 0,50 en van € 1,00. Op deze manier kunt u uw gift voor de collectes aftrekken van de belasting. Informatie hierover kunt u verkrijgen bij Renée Kranenburg, tel 0575-451224.

Colofon

Redactie:

Bart Boenink
Marianne Messing
Hennie Reinders

Vormgever:

Folkert Wijmenga

Mailadres:

redactiekerkzijn@gmail.com

Inleveren kopij voor het

volgende nummer: 01-05-2018

Info kerk (bewaarblad)

1 keer per jaar zal deze uitgebreide versie van info kerk worden geplaatst in KerkZijn. In de overige edities zal een verkorte versie worden vermeld.

Kerkgebouwen

Remigiuskerk, Dorpsstraat 20 Steenderen
Het Anker, J.F. Oltmansstraat 7 Steenderen

Diensten

zondag om 10.00 uur (zie kerkdiensten)
van Palmzondag t/m 31 december in de
Remigiuskerk van januari tot Palmzondag
in Het Anker

Predikant

ds. Fini van Zoelen,
Hemmingstraat 1, 7207 RL Zutphen,
email: j.zoelen56@upcmail.nl. Tel: 844328
werkdagen: ma, di en do

Scriba/ postadres

dhr. Erik Lichtlee,
Hoogstraat 14a, 7227 NJ Toldijk
email: eriklichtlee@hetnet.nl. Tel: 450240
(na 18.00 uur)

Preses/ autovervoer op zondag

dhr. Riek Linde, tel: 452084

Wijkouderlingen

- 1A. dhr. Riek Linde, tel: 452084
- 1B. mw. Renée Kranenburg, tel: 451224
- 2A. mw. Rikie Hofenk, tel: 452426
- 2B. dhr. Wim Kornegoor, tel: 441346
3. mw. Adrie van Ieperen, tel: 451390
4. vacature
5. mw. Gea Haan, tel: 06 53727208 of 451809

Jeugdouderling

mw. Herma Hulleman, tel: 06 50522760

Wijkdiakenen

1. mw. Marieke de Witte, tel: 559336
2. mw. Astrid Sluijter, tel: 450540
3. mw. Hanneke Maalderink, tel: 451403
4. dhr. Erik Lichtlee, tel: 450240
5. mw. Ineke Klein Lenderink, tel: 451471

Wijkkerkrentmeesters

1. vacature
2. dhr. Bennie Onstenk, tel: 450211
3. mw. Leonie Vredegoor, tel: 06 23077074
4. mw. Henriëtte Jansen, tel: 06 30833168
5. dhr. Luc van Asselt, tel: 451917

Kosters

dhr. Hans Sluijter (aanspreekpunt) tel:
450540 of 06 30288098
dhr. Ab Garritsen, (koster uitvaardien-
sten) tel: 06 12306907
dhr. Hans Klompenhouwer (aanspreek-
punt Kapel Bronkhorst) tel: 451314
mw. Henriëtte Jansen
dhr. Bart Boenink
dhr. Hendrik Schieven
dhr. Wijnand Sluijter

Het Anker

dhr. Hans Sluijter (aanspreekpunt) tel:
450540 of 06 30288098
email: ankersteenderen@outlook.com

Cantor-organist

dhr. Joop van Goozen, tel: 845256
email: m.willemse4@upcmail.nl

Cantorij

repetitie op maandag
van 18.30 tot 19.30 uur
inlichtingen: dhr. Luc van Asselt, tel: 451917

Kerkelijke ontvanger

mw. Hannie van Zoomeren, tel: 452291
email: wjzoomeren@planet.nl

Banknummers

Kerkrentmeesters:
NL14RABO0361103352
Diaconie: NL11RABO0361100884
Het Anker: NL07RABO0361156537

Collectemunten

mw. Renée Kranenburg, tel: 451224

Kerkelijk drukwerk/ Berichten voor Nieuwsbulletin website

mw. Dinie Derksen, tel: 451381, email:
bed_derksen@hetnet.nl

Website kerk www.pkn-sb.nl

mw. Marion Knol, tel: 452643,
email: marionknol@live.nl

vrijwilligers worden niet betaald,
niet omdat ze waardeloos zijn
maar omdat ze onbetaalbaar zijn

